ชื่อเรื่อง โรงเรียนนวัตกรรมสุขภาพชุมชน : พื้นที่ปฏิบัติการต้นแบบสุขภาพชุมชน ตำบลยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย คุสิต ศรีโคตร ปริญญา ปร.ค. (นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คร.อรนุช วงศ์วัฒนาเสถียร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเส้นทางการพัฒนาและสถานการณ์ระบบ สุขภาพชุมชนตำบลยางน้อย 2) ศึกษากระบวนการเรียนรู้ระบบสุขภาพชุมชนผ่านโรงเรียน นวัตกรรมสุขภาพชุมชน และ 3) ศึกษาผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ระบบสุขภาพชุมชน ผ่านโรงเรียนนวัตกรรมสุขภาพชุมชน โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นหลัก การวิจัยเชิงปริมาณเป็นรอง และประยุกต์ใช้วิธีวิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Based Research) กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นกลุ่มอาชีพ และองค์กรในชุมชน จำนวน 85 คน ระยะที่ 2 เป็นกลุ่มอาชีพ และองค์กรในชุมชน จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้เป็นสถิติ เชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1. เส้นทางและสถานการณ์ระบบสุขภาพชุมชนตำบลยางน้อย แบ่งเป็น 2 ยุค ดังนี้
- 1.1 ยุคที่ 1 ก่อนปี พ.ศ. 2538 ยัง ไม่มีการสร้างสถานีอนามัย เป็นยุค "สุขศาลา หมอตั้ม หมอเป่า หมอยาสมุน ไพร"
- 1.2 ยุคที่ 2 แบ่งเป็น 2 ยุคย่อย ได้แก่ ยุคหลังปี พ.ศ. 2538 มีการก่อสร้างสถานี อนามัยและมีการยกฐานะเป็นศูนย์สุขภาพชุมชน ในปี พ.ศ. 2546 มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมา ให้บริการสาธารณสุขประจำ เป็นยุค "หมอปาก หมอพูค" และยุคปี พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน จากการยกฐานะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเข้าสู่ยุค "หมอยา หมอรักษา"

- 2. กระบวนการการเรียนรู้ระบบสุขภาพชุมชนผ่านโรงเรียนนวัตกรรมสุขภาพ ชุมชน ปรับประยุกต์จากหลักธรรมที่สำคัญ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างแกนนำ (บุคคลต้นแบบด้านการปรับพฤติกรรม) ขั้นที่ 2 กระบวนการเรียนรู้การดูแลสุขภาพชุมชน และขั้นที่ 3 ผลที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน
- 3. ผลที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายมีภาวะสุขภาพแนวโน้ม ดีขึ้น ความคัน โลหิตและดัชนีมวลกายก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการจัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<0.05) โดยใช้ Chi-square Test ส่วนระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมไม่สัมพันธ์กับ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ให้เห็น ถึงการออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ตามหลักไตรสิกขาที่โยงกับความเป็นจริงตาม ธรรมชาติของบริบทพื้นที่ และหลักสำคัญในการจัดกระบวนการต้องให้เวลากับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง และนำผลที่ได้จากการเรียนรู้มาร่วมแบ่งปันผ่านเวที สาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดวงจรความรู้ที่ต้องขับเคลื่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอด ชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY TITLE: Health Innovation Community School: Community Health Underlying Operating
Area. In Yangnoy Subdistrict Kosumpisai District Maha Sarakham Province
Thailand

AUTHOR: Dusit Srikote DEGREE: Ph.D. (Innovation for Local Development)

ADVISORS: Dr. Sakpong Homhuan Chairman

Dr. Oranuch Wongwatanasathien Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The objectives of the research were to 1) to study the development path and the community health system in Tambol Yang Noi 2) to study the learning process through the school system, community health, community health, innovation, and 3) to study the development of the learning process through the school system, community health, community health innovation. By using a mix-methods of research And application of Community Base Research methodology. The goal of Phase 1 is a professional group. And a community of 85 people. Phase 2 is a professional group And a community of 30 people. The statistics for the percentage descriptive statistics and chi-square.

The research results present as follows.

- 1. The development path and the community health system in Tambol Yang Noi is divided into two eras as
- 1.1 Era 1 before the year 2538, there is no build health centers as the "medical station and herbalist healers."
- 1.2 Era 2 is divided into two sub-period after the year 2538 with the construction of health centers and is cited as a community health center in the year 2546. Public health officials have come to serve as the "Doctor, my mouth said," and the year 2549 to the present, as a result of the Hospital Health Promotion into the "medicine doctor".

- 2. The process of learning through the school system, community health, community health innovation. To apply the principles of the three major stages: Stage 1 building backbone. (Individuals master the behavior) Stage 2 Learning Community Health Care Stage 3 the results obtained from the learning process, the health care community.
- 3. The results of the learning process. The goal is to improve health status. Pointed out to design a new learning process by threefold the link to the actual nature of the context area. And principles in the process to allow the event to learn and practice on their own. The results of learning to share with the public constantly. To a virtuous circle of knowledge that must be driven through lifelong learning.

